

Stichting Vrienden Bergen op Zilver
Zes eeuwen zilver in en rond Bergen op Zoom
Nieuwsbrief 14
Nummer II, 2020

- **Wij zijn u zeer dankbaar als u deze Nieuwsbrief doorstuurt naar vrienden en bekenden.**
- **Heel graag krijgen wij tips over zilver uit ons onderzoeksgebied.**

In de afgelopen maanden, nieuwsbrief 13 kwam uit in maart 2020, is er, ondanks alle corona perikelen, toch nog het nodige aan interessante zaken binnengekomen. Wij informeren u daar over.

1. Het kistje van Adriaan van Ferny, 1668, Bergen op Zoom.

Er was, schreef ik de vorige keer, een kans dat een liefhebber van vroeg Bergs zilver het van mij zou overnemen. Dat zou mooi zijn. Want wij willen Bergs zilver aandacht geven, niet persé verzamelen. En dat is uitgekomen. Deze liefhebber, met sterke Bergse roots, was zo gecharmeerd van het kistje, dat hij het van mij heeft overgenomen. "Het kistje staat te pronken. Mijn vrouw en ik zijn ernstig tevreden" Prachtig.

Het doosje van Adriaan C van Ferny, Bergen op Zoom, 1668/9.

2. Hans Domes kwam uit Bergen op Zoom, deel 3.

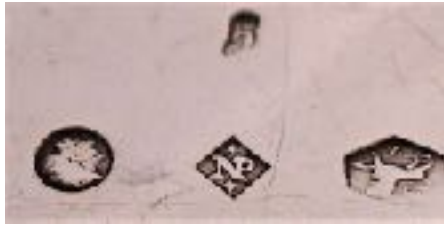
Zoals beloofd in de vorige nieuwsbrief is het onderzoek naar de afkomst van Hans Domes (of Domis), zilversmid in Florence, verwerkt in een artikel dat in De Waterschans 2 van juni a.s. zal verschijnen. Daarmee is het onderzoek overigens nog niet afgerond. Inmiddels heeft Cees Vanwesenbeeck ook toegang tot de digitale rekeningen van De Medici in Florence. De bronnen zijn in het Italiaans van de zestiende eeuw geschreven, maar gelukkig hebben de onderzoekers in Florence die voorzien van een Engelse samenvatting. Wordt vervolgd.

3. Een Bredase tabaksdoos van een Oud-Gastelse familie.

Jeroen van Ruiten, eigenaar van Rondon 1920 (www.rondon1920.nl) stuurde mij informatie over een tabaksdoos in zijn collectie, gemaakt in 1816 door de Bredase zilversmid Nicolaas

Pruijmboom. Deze zilversmid staat ook beschreven in ons boek omdat hij korte tijd gewoond en gewerkt heeft in Oudenbosch. Maar deze doos is eenduidig uit zijn Bredase tijd en valt dus buiten ons onderzoeksgebied.

Wel behoort het wapen in de deksel, dat heeft Jeroen uitgezocht, toe aan de godvruchtige familie de Pottere. Die kwam uit Oud-Gastel. Een goed excuus om deze mooie doos te vermelden. De afmetingen zijn 11 x 9x 2,8 cm en het gewicht is 128 gram .

Tabaksdoos. Nicolaas Pruijboom, Breda, 1816

4. Een particuliere verzamelaar uit 's Hertogenbosch stuurde een lepel van Hendrik Hoffmann uit Steenberg en een lief zoutlepelkje van Andriessen.

Zo kon ik er zelf wat foto's van maken en die voor het archief vereeuwigen.

Een lepel van Hendrik Hoffmann, Steenberg, Brabant, jaarletter J; alle keuren door Hendrik zelf gemaakt, ergens rond 1800.... Wel mooi.

Een zoutlepelkje, keurig gekeurd. Het 835 zwaardje en •Anx in veelhoek, Andriessen, Bergen op Zoom, het keur gebruikt van 1946-1964.

5. Antoine Andriessen, de (afbeelding van een) tabernakeldeur.

Bergenaar Gijs Asselbergs attendeerde mij op een afbeelding in het Dagblad van Noord-Brabant, d.d. 31/12/1930. Een mooi oudejaarsgeschenk aan de parochie van Nieuw Borgvliet: een verguld zilveren tabernakeldeur, gemaakt door de Bergse zilversmid Antoine Andriessen. De gulle geveer bleef anoniem.

Dat Antoine vooral kerksieraden maakte was bekend. Net als zijn zoon Jos, trouwens.

- Een mooi geschenk. - Aan de con-
 van den H. Antonius lkt. te N. Berg-
 veld is door eenige zelds gouden een
 pachtig volken toe geschenken gegeven
 in den vorm van een verguld zilveren
 tabernakel deur met vier. In rand waar-
 la herwaans en dwarswaars twee
 balen met H. Antonius Sacrament. De
 deur, een ontwerp van den zeer Ant.
 Andriessen doet hem zelf gedorens be-
 val geven aan vervaardigen van een als
 het teken der liefde. Doven is staat een
 kruis op de ziele welke uit een verva-
 rendige loon, symboliseert de 111
 Sacramenten oorsprong, vanden twee
 dantige kerken's symbool der eenheid
 die hooger en door aan de lichte van
 Gods geestes, als loon. Dit zilver en
 kunstvoll geschenk zal nog voor Ker-
 mis vreden aangebracht.

KERKSIERADEN
ANT. ANDRIESEN D.Gzn.
 Gr. Markt 25 — Bergen-op-Zoem
 Telefoon 264
 +
Tabernakel deuren
Monstranzen - Keiken
 Het oude handwerk in nieuwe vormen

Het zou toch triest zijn als zo'n mooie deur, uit vervlogen tijden, verloren is gegaan. We hebben een kleine zoektocht gestart. Wie weet komt daar nog iets moois uit.

6. Gebroeders van Giels...

De Gebroeders van Giels maakten werkelijk van alles. We hebben dit keer een mooie collage, steeds met het V3G keur dat gebruikt werd van 1967-1977: een zeer aantrekkelijke ring met een ruwe agaat, een futuristische armband, en een broche, ontworpen door Jeroen Krabbé. Diens naam staat er luid en duidelijk op, evenals de datum van het ontwerp, 1999, maar het keur van van Giels is werkelijk mini formaat. Het zou 1ste gehalte zijn, maar het beloofde keur kon ik niet vinden. Het zou ook "beperkte oplage" zijn, maar van Giels heeft er honderden van gemaakt. Ik werd er op geattendeerd door een vraag die bij Huub van der Zande was binnengekomen. Naderhand bleek dat mijn vrouw dezelfde broche had, inclusief het mini van Giels keur!

En op de valreep, ook nog van de Gebr. Van Giels een paar manchetknopen. Keurig gekeurd, wel met een keur dat gebruikt werd tussen 1954 en 1956.

7. En weer een Steenbergse zilversmid

Dankzij een tip van onderzoeker Han Leune weten we dat er meer zilversmeden in Steenberg waren dan er in het boek *Bergen op Zilver* vermeld staan. De heer Leune attendeerde ons op de volgende vondst:

Op 15-12-1656 compareerde in Steenberg: Anthonij de Sulmon, soldaat in de compagnie van kapitein Samuel Gille en voorts omschreven als goud- en zilversmid (WBA, not. arch. Steenberg, inv. 40, fol. 37v). De compagnie van Gille is in Steenberg ook vermeld in 1654 en 1658 (Leune, boek fort Henricus, p. 263).

Er zijn nog geen nadere gegevens gevonden over deze zilversmid. Het kan zijn dat hij slechts kort in Steenberg werkzaam is geweest. In de doop-, trouw en begraafregisters van Steenberg komt zijn naam niet voor.

8. Aanvullingen over Servaes van Uffelen

Een tweede tip van Han Leuning over zilversmid Servaes van Uffelen (1571-1635). Die blijkt enige tijd in Steenberg en te hebben gewoond. Han Leuning schrijft ons daarover het volgende: *“Zojuist vond ik in het oud archief van de gemeente Steenberg en, inv. 2122, als inwoner van die stad in het jaar 1621 vermeld: Servaes van Uffelen, geadmitteerd als zilversmid te Steenberg en op 24 oktober 1621. Hij werd aangeslagen voor de betaling van sauegardegeld.*

Hij heeft kennelijk maar kort in Steenberg en gewoond, want op het kohier betreffende de betaling van sauegardegeld in mei 1623 komt hij niet meer voor.”

Servaes was tot 1620 bestuurslid van het gilde in Bergen op Zoom en dat kon alleen als hij poorter van Bergen op Zoom was. In 1623 trad hij weer op voor een notaris in Bergen op Zoom. De conclusie is dat Servaes van 1620 tot 1623 in Steenberg en woonde en werkte.

9. Tenslotte

Als u nog niet naar de zilver tentoonstelling in Delft geweest bent, ga dan toch zeker. Het is een prachtige, goed opgebouwde tentoonstelling, met prachtige voorwerpen. Zo zou je een zilver tentoonstelling altijd willen zien. En gratis ook nog voor museumkaarthouders. Zeer aanbevolen.

Met dank aan Cees, Han, Ed, Jeroen, Huub, Gijs en anderen voor hun hulp en bijdrage aan deze Nieuwsbrief.

Met vriendelijke groet,

Stichting " Vrienden van Bergen op Zilver"

Klaas Hielkema, voorzitter.

Zes eeuwen Zilver in en rond Bergen op Zoom

www.facebook.com/bergenopzilver

www.bergenopzilver.nl

tel.: 06 53164901

Steun de Stichting Vrienden van Bergen op Zilver

- **Word Vriend!** Voor € 25 per jaar wordt u Vriend van onze Stichting. U helpt ons daarmee onze doelen beter en sneller te bereiken. Die doelen zijn:
 - Het in kaart brengen, promoten en behouden van het cultureel erfgoed m.b.t de zilversmederij uit Bergen op Zoom en omgeving.
 - Daartoe houden wij de website en een Facebook pagina in stand, doen research naar relevante thema's, doen daarvan verslag in de Nieuwsbrief, ondersteunen en faciliteren de aankoop van stukken, geven lezingen en organiseren tentoonstellingen.
- **Maak € 25 over naar ons bank nummer NL83RABO 0302 5917 10 t.n.v. Stichting Vrienden Bo Zilver en u bent Vriend voor heel 2020.**
- Graag wijs ik u er nog op dat de Stichting Bergen op Zilver de culturele ANBI-status heeft. Particulieren die ons financieel ondersteunen kunnen 125% van hun gift aftrekken van de inkomstenbelasting, bedrijven zelfs 150% van de vennootschapsbelasting.